

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. X. Divisiones variæ divinæ Scientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO NONA.

Quaedam Divinae Scientiae proprietates
declarantur.

I. PRIMA ejus proprietas est, *Certitudo*, qualis in Divinâ Scientia invenitur, quæ cogitari potest maxima, utpote quæ talis est ex modo tendendi, ut ei repugnet falsitas. Sic Sap. 7. v. 22. de Deo dicitur: *Spiritus intelligentia certus*; Ratio autem est manifesta: una enim ex præcipuis Scientiæ proprietatibus est certitudo; cum ergo Dei Scientia sit omnino perfectissima, hanc imprimis in se proprietatem contineat necesse est.

II. Secunda Scientiæ Divinæ proprietas est, *Claritas*: Deus enim perspicacissimo, ut ita dicam, oculo cuncta intuetur, ac lustrat, maximeque dilucidè discernit, nec quidquam tam abditum, tam remotum est & latens, quod ei apertum non sit, ac pervium. Hinc Ecclesiastici 23. v. 28. dicitur: *Oculi Domini multò lucidiores sunt super Solem*, &c. & ad Hebræos 4. v. 13. *Omnia nuda, & aperta sunt oculis ejus*. Hinc etiam Verbum Divinum, seu Sapiencia Patris, *LMX* appellatur, quòd scilicet clarissima sit, evidentissimaque rerum omnium notitia. Aequali verò claritate, summa juxta & infima penetrat, nec minus perfectè formicam, quàm Angelum cognoscit, objectorumque differentia nullam, quoad claritatem præsertim & evidentiam, in ejus cognitionem refundit discrepantiam.

III. Tertiò, Divina Scientia est *Judicium*: nec enim simplici tantum modo repræsentat & concipit Deus objecta, nihil de iis asserendo, vel negando, sed firmissimè statuit, & affirmat res ita se habere, vel non habere, absolutèque apud se de singulis pronunciat: alioqui, contra supra dicta, non esset Deus de re ullâ certus: per simplicem quippe apprehensionem anceps quis hæret, & ambiguus, in quam se partem inflectat, dubius.

IV. Quartò: Scientia Divina est realiter *Simplex*, & compositionis expert: res enim omnes Deus unico, & indivisibili intuitu perfectissimè penetrat, plenissimèque comprehendit. Hoc pronunciatum fusè probatum est totâ Disputatione quintâ, ubi de simplicitate Dei ex proposito est disputatum. Discursus tamen virtualis purissimæ huic perfectissimæque Dei simplicitati non officit, quem proinde in Deo sine incommodo admitti posse ostendi Sect. præcedente, num. secundo.

V. Quintò: Scientia Dei est *Invariabilis*, quodque hodie, vel hoc momento cognoscit, novit ab æterno, & in æternum immutabiliter cognoscet. Sicut enim ut *primus Motor* omnia movet immotus, ita *primum*, ut ita dicam, *Intelligens* non se tantum (in quantum scilicet est *primum Intelligibile*) sed res etiam omnes creatas, quantumcumque fluxas, longèque sibi ordine succedentes, cognoscit immobiliter. Quod quo pacto contingat, dicitur infra.

VI. Sextò: Scientia Dei est summè *Necessaria*, nec ullâ potest ratione intermitti, non solum circa objectum suum primarium, seu Deum ipsum, sed neque circa secundaria, videlicet creaturas. Ratio est: tum quia magna intellectus perfectio est, actualem semper rerum omnium habere notitiam: tum quia Scientia Dei est ipsa increata illius entitas: unde sicut est *Esse*, ita etiam est *Intelligere*, per *Essentiam*: nec magis carere uno potest, quàm alio.

Est ergo Scientia Divina planè perfectissima, & numeris omnibus absoluta. Si enim objectum spectes, est illud omnino nobilissimum, nempe Deus: si modò essendi, est substantialis, & ipsa Dei entitas; si rationem tendendi, & attingendi objectum, est certa, clara, comprehensiva, actualissima, omnes denique quæ cogitari possunt scientiæ in se perfectiones complectens.

Quæres, utrum Scientia, quam de se habet Deus, dici possit scientia *Quia*, an *Propter quid*? Certum est, non esse scientiam *Propter quid*: hæc enim procedit per causam, Deus autem causam sui non habet. Cum verò, ut supra vidimus, Deus se in & ex creaturis cognoscat, tanquam effectibus à se producibilibus, aut productis, cognitio quam ex creaturis habet sui Deus, videtur scientia *Quia* dici aliquo modo posse.

SECTIO DECIMA.

Divisiones varia Divinae Scientiæ.

VT faciliora quædam, quæque minis hac in parte videntur momenti, omittam, quales sunt divisiones illæ, quæ merè denominationem sumunt ab objecto, ut est divisio in Scientiam de Deo & creaturis; item in naturalem & supernaturalem, seu de objecto naturali & supernaturali; nulla enim scientia est Deo supernaturalis, utpote cui, ut sæpe dixi, nihil esse potest supernaturale, sed cuncta, quantumvis alta & sublimia, ac supra naturæ omnia creata vires, ei sunt connaturalissima. Hæc, inquam, ut omittam,

Dividitur primò Scientia Divina in Scientiam *Approbationis* & *Simplicis notitiæ*: de qua divisione latè Suarez citatus lib. tertio, cap. 4. Scientia ergo Approbationis, in quantum est scientia, non videtur differre à scientia Visionis, sed solum superaddit actum voluntatis, per quem Deus objectum, quod jam videt productum, approbat seu in eo complacet juxta illud Gen. 1. *Vide Deus cuncta que fecerat, & erant valde bona*. Unde, ut optimè notat Suarez lib. illo 3. c. 4. n. 11. Deus hac scientiâ non novit malum, juxta illud Habacuc 1. v. 13. *Mundi sunt oculi tui, ne videant malum*. In quem locum ait S. Hieronymus, propterea dici Deum ignorare malum, quia non libenter videt illud; sicut de Saule in Scripturâ dicitur, cum non rectis oculis aspexisset Davidem, quia nimirum illum oderat.

Scientiam verò Approbationis hoc modo sumendam esse constat: quòd enim Deus verè videat & cognoscat mala, constat ex mille Scripturæ locis: Psalmo enim 68. dicit Propheta: *Deus tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita*. Item Gen. 6. *Videns autem Deus quòd multa malitia hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum, &c.* Tandem Proverb. 15. sic habetur, *In omni loco oculi Domini contemplantur bonos & malos*.

Ex his ergo apertè deducitur, aliam esse scientiam *Simplicis notitiæ* in Deo, aliam Approbationis: unde & alia scientia poni posse videtur in Deo respectu mali, quæ vocari posset *Scientia Reprobationis*, vel displicentiæ, sicut scientia Approbationis respectu boni.

Secunda Divinae Scientiæ divisio est in *Scientiam*, & *Præscientiam*. Cognitio illa vocatur *Præscientia*, quæ quovis modo antecedit objectum, sive naturâ, sive tempore, sive etiam ratione. *Scientia* è contra, prout hic sumitur, est illa cognitio, quæ objectum suum nullo ex his modis antecedit, sed vel comitatur, ut cum Scientia Divina se cognoscit, vel aliquâ ratione

VII.
Scientia Dei
est omni ex
parte per-
fectissima.

VIII.
Sine Scien-
tia Dei,
Quia, an
Propter
quid.

I.
Facilius
quædam
Scientiæ di-
visiones.

II.
Scientia ap-
probationis
& Simplicis
notitiæ.

Quo sensu
Deus non
cognoscit
malum.

III.
Quo etiam
sensu malum
cognoscit.

IV.
Scientia de
reprobationis.

V.
Quæ cogno-
scit in Deo
sive Scientia,
quæ Præ-
scientiæ.

ratione subsequitur: quamvis in hoc casu, sicut cognitio quæ objectum antecedit, *Præscientia*, ita quæ sequitur, si vim vocis spectemus, *Postscientia* non incongruè dici possit.

VI. Eadem cognitio esse potest Scientiæ, & Præscientiæ.

Hinc infero primò, posse eandem cognitionem sub diversâ ratione esse simul *Scientiam* & *Præscientiam*, etiam respectu ejusdem objecti. Sic Scientiæ visionis, quam Deus habet rerum creaturarum, est tempore *Præscientia*, quia tempore eas antecessit, naturâ verò est merè *Scientia*, quia hoc modo illas non præcedit, sed potiùs sequitur: Scientia quippe visionis objectum suum supponit, ut postea dicitur.

VII. Respectu rei ab æterno creatæ, Scientiæ Visionis non esset Præscientia.

Si verò Deus rem aliquam, Angelum exempli gr. ut potuit, ab æterno creasset, scientiæ visionis, respectu illius, non fuisset ullo modo *Præscientia*; nec enim tempore illum antecessisset, cum Angelus ille fuisset ab æterno; nec naturâ; Scientiæ enim visionis, ut proximè dictum est, naturâ non præcedit res existentes, sed subsequitur. Scientia tamen Simplicis Intelligentiæ respectu illius Angeli ab æterno creati, quamvis tempore, ut ita dicam, esset *Scientia*, naturâ tamen esset *Præscientia*, quia hæc cognitio, utpote causa rerum, naturâ eas omnes antecedit.

VIII. Præscientia fieri interdum potest Scientiæ.

Addo ulteriùs: posse *Præscientiam* aliquam fieri interdum *Scientiam*. Sic scientiæ visionis Dei respectu Adami erat ab æterno *Præscientia*, quia cum præcessit: producto verò Adamo, habuit denominationem *Scientiæ*; tunc enim cognitio illa Dei coexistebat Adamo, & modò cum tempore subsequitur; unde hoc sensu est modò denominativè *Scientia*: quamvis omnis Dei cognitio in se intrinsecè & realiter semper maneat immutata: quod quo pacto fiat, dicitur infra, sectione decimaquinta.

IX. Divisio Divinæ Scientiæ in Artem & Prudentiam.

Tertiò, Divina Scientia dividitur in *Artem* & *Prudentiam*. *Prudentia* actus Dei internos respicit, quos antecedit ac dirigit; Divina siquidem voluntas ferri nequit in incognitum, alioqui caco modo ac temerè, & quasi in incertum tenderet; quod quis non videt Deo esse indignissimum, qui nihil nisi sapientissimè, sicque ex directione prudentiæ, velle potest. De quo proinde ad Ephes. I. v. 11. dicitur, *Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.*

X. Quo sensu Divina Scientia Ars vocatur.

Divina verò Scientia *Artis* appellationem sortitur in ordine ad operationes externas; quo etiam sensu factiva dicitur, universumque, ac res singulas in eo existentes producit. Sic Sap. 7. v. 21. divina Sapientia vocatur *Omnium artifex*; & cap. 8. v. 6. de eadem dicitur: *Quis illorum quæ sunt, magis quam illa, est artifex?* Unde & sancti Patres passim affirmant, in minutissimis quibusque creaturis, formicâ scilicet; vel apiculâ, summi artificis peritiam maximopere elucere.

SECTIO UNDECIMA.

De Scientiâ simplicis Intelligentiæ, Visionis, & Mediâ.

I. Quid sit Scientiæ Simplicis Intelligentiæ, & Visionis.

QUARTA divisio Scientiæ Divinæ est celebris illa in Scientiam Simplicis Intelligentiæ, & visionis: de qua divisione latè disputant Molina hic, a. 4. Suarez lib. 3. de Attributis, cap. 4. Vasq. I. p. 9. 14. a. 8. Alarcon hic, Disp. 5. d. 1. & alii: eamque expressè tradit S. Thomas hic, q. 14. a. 9. & I. cont. Gent. cap. 66. & alibi. *Scientia Simplicis*

Ex P. Compton Theol. Scholast. Tom. I.

intelligentiæ est, qua Deus res possibles (vel etiam impossibiles) cognoscit. *Scientia autem visionis* illa dicitur, quâ Deus novit res pro aliqua temporis differentiâ existentes. Hanc S. Thomæ divisionem Theologi omnes, uno vel altero excepto, amplectuntur.

Hæc tamen divisio non est ita accipienda, ut Deus res futuras, seu pro aliqua temporis differentiâ existentes non cognoscat etiam Scientiâ *Simplicis Intelligentiæ*; nam pro illo priori, antequam Deus decrevit illas producere, erant cognoscibiles, ergo pro illo priori Deus illas novit, cum necessariò cognoscat omne cognoscibile. Conf. pro illo priori Deus discernebat res illas ab impossibilibus, & has judicabat esse possibles, has impossibiles, ergo illas cognoscebat. Conf. secundo: pro illo priori nihil habuit alius mundus possibilis, per quod fuit cognoscibilis, quod non habuit iste, ergo hic pro illo priori cognosci potuit, quo potuit alter, ergo Deus cum cognovit.

II. Res etiam existentes cognoscit Deus Scientiâ Simplicis intelligentiæ.

Conf. tertio: Deus decreto suo libero voluit hunc mundum & hæc seriem rerum producere, non aliam, ergo hæc seriem pro illo priori ad decretum cognovit, cum voluntas Dei ferri nequeat in incognitum; sed pro illo priori non cognovit eam Scientiâ visionis, cum hæc sequatur decretum de futuritione rei, ergo per Scientiam Simplicis Intelligentiæ. Conf. quarto: Deus enim, quam semel habuit scientiam, nunquam amittit; sed semel habuit scientiam simplicis intelligentiæ circa hæc objecta, ut ostensum est, ergo. Quòd si quis dicat, scientiam Dei, ut sit simplicis intelligentiæ, requirere, ut res nullam omnino habeat existentiam, ne pro aliquo quidem posteriori, totam controverfiam reduxerit ad questionem de nomine.

III. Vltimus ostenditur Deum scientiâ simplicis intelligentiæ cognoscere res existentes.

Thomistæ quidam omni modo contendunt, Auctores nostros mediam quandam scientiam inter scientiam visionis & simplicis intelligentiæ, contra S. Thomam, & communem Theologorum sententiam, in Scholas invexisse: ita Alvarez & alii nonnulli: sed nullum ex nostris proferre potuit Alvarez, qui hoc docuerit: Molina enim, in quem præcipuè hoc nomine invehitur, hic, a. 9. & a. 13. d. 17. expressè docet, hæc divisionem esse adæquatam, & objecta omnia complecti: idem affirmat Suarez, Vasquez, Bellarminus, Valentia, & alii antiquiores ex nostra Societate.

IV. Sitne tertia scientia inter has duæ Media.

Molina itaque, Bellarminus, Vasquez, Valentia, Lessius, & alii scientiam futurorum sub conditione ad scientiam simplicis intelligentiæ reducunt, quibus etiam subscribit Stapletonus: objectum itaque simplicis intelligentiæ esse voluit illud omne, quod abstrahit ab actuali, & absoluta existentia. Alii è contra cum Suarez, scientiam conditionatam revocandam potiùs censent ad scientiam visionis, sicque illam omnem scientiam, quæ quovis modo rem considerat sive absolute, sive sub conditione futuram, dicit Suarez esse visionis; scientiam autem simplicis intelligentiæ vult esse illam solam, quæ planè abstrahit ab omni futuritione, seu existentia rei, etiam conditionata, quæque in sola possibilitate sistit, & prædicatis rei essentialibus secundum se.

V. Scientiam conditionatam radice aliqui ad scientiam simplicis intelligentiæ, alii ad Visionis.

Ex recentioribus tamen Erice hic d. 7. cap. 10. num. 65. & d. 9. cap. 1. num. 7. & deinceps; quem sequitur Alarcon hic, tract. 2. d. 5. cap. 3. num. 8. & videtur sententia Becani, I. p. cap. 10. q. 1. idque tenet Tannerus I. p. disp. 2. q. 8. dub. 9. num. 1. hi; inquam, dicunt scientiam conditionatam rei futuræ contingenter posse vocari mediam, non solum inter scientiam liberam, & necessariam, de quo mox dicitur, sed etiam inter Scientiam Simplicis

VI. Volunt alii Scientiam conditionatam esse Mediam inter Scientiam Visionis & Simplicis intelligentiæ.